

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Dominica Reminiscere.

Evangelium Matth. 15. v. 21. 28.

CUm Patriarcha Jacob ex Mesopotamia rediret, & traductis uxoribus ac liberis suis per vadum Jacob ardentissimis precibus Deum invocaret, ut à manu Esavi ipsum liberaret, qui armato milite ipsi in occursum properabat, ecce vir quidam luctabatur cum eo, usque ad auroræ exortum. Sed vicit tandem Jacobus, & novum nomen propter victoriam illam adeptus est, Gen. 32. v. 24.

Lucta hæc Jacobi cum filio Dei est imago luctæ illius spiritualis, quam omnes illi Israëlita, id est, verè Christiani quandoque sustinere coguntur in tentationibus, quas ipsis Deus immittit ad probam fidei, cujus exemplum nobis proponitur in hodierno Evangelio. Sed quemadmodum Jacob tandem vincit per fidem & orationem, Os. 12. v. 4. & novum propterea nomen reportat, quod non amplius Jacob sed Israel debeat appellari, quia cum Deo & hominibus luctatus erat, Genes. 32. v. 28. Ita vincit etiam Cananæa tandem; & gloriam reportat. O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.

Nos totum ponderabimus Evangelium, quod duabus potissimum partibus absolvitur.

In I. Describitur Conflictus.

In II. Eventus.

J. J.

EXEGESIS.

Petrus mulierem vocat vas fragile 1. c. 3. vers. 7. sed præclara tamen facinora consignavit Scriptura, quæ à mulieribus perpe-

trata sunt, Judic. 4. v. 21. Judic. 13. v. 5. seqq. His omnibus præstat Cananæa. Nam Jaël, Judith, & cæteræ homines vicerunt, sed Cananæa Christum vincit invincibilem admirabili conflictu, cujus descriptionem accuratius intuebimur.

Occurrunt autem

1. *Temporis notatio*, quando factum sit, nimirum post acrem illam cum Pharisæis & Scribis disputationem de Traditionibus humanis, quas tanti aestimabant ipsi, ut propter eas mandata divina transgredi non dubitarent. Quia enim fideli suâ informatione nihil proficiebat, sed furorem potius hostium suorum magis magisque accendebat, Galilæam relinquit, & per fugam ex oculo hostium se paulisper subducit.

Docemur nos hoc exemplo, cum hostes veritatis certam persequuntur personam, fugam esse licitam. Nemo enim propriam carnem unquam odio habuit, Ephes. 5. vers. 29. in primis hic Christi secessus speculum nobis præbet Ecclesiæ, quæ ambulatoria est in his terris, & ad certum locum non alligatur, cujus typus fuit in V. T. tabernaculum portatile, quod ex uno loco in alium transferebatur, Exod. 25. vers. 14.

2. *Loci specificatio*, ubi factum sit, nimirum in finibus Tyri & Sidonis, quo Christus ex Galilæa secesserat. Hoc ipso præludium quasi fecit rejectionis populi Judaici, & vocationis gentium, de qua sæpe hæcenus ipsis concionatus fuerat, in primis Matth. 21.

v.33.43. Matth.8.v.11. conjunge locum Act. 13. v.46. qui cum responso Christi in hodierna pericope optimè quadrat, siquidem Judæos filios vocat, quibus omnium primis panis, qui de cælo descendit, debebatur, sed quia rejiciebant, fames ipsius verbi cælestis à Deo immissa est, de qua Am.8. v.11.

Hoc repudium Judæorum nobis terrorem incutiat, ne ipsorum vestigiis insistentes eandem experiamur sortem, & Christum cum beneficiis suis amittamus, quod Paulus inculcat, Rom.11. v.22.

3. *Personarum denominatio*, quæ sunt disparis conditionis. Nam prodit hic

1. *Canana mater*, de qua tria commemorat Evangelista, quæ ad conflictum hunc pertinent:

1. *Symbolum professionis*. Nam Canana vocatur à regione Canaan, quam Deus ex justo judicio maledictioni subjecerat, & propter idololatriam à societate populi sui sequestraverat. Marcus græcam appellat, & patriam addit, unde fuit oriunda, nimirum ex Syrophœnica, unde Syrophœnissa dicitur. Quæ descriptio religionis arguit discrepantiam. Nam Græci in Scriptura sunt Ethnici, à republica Israel abalienati, Ephes.2.v.12.

Videmus inde Christum cum suis beneficiis etiam ad Ethnicos pertinere, unde non solum gloria Israël, sed etiam lumen ad revelationem gentium à Simeone appellatur, Luc.2. v.32.

2. *Genus afflictionis*. Nam filia ejus à Diabolo miserè vexabatur: in græco est *κῆρ δαμονίζουσα*, quo ingens tortura innuitur, quam puella hæc à Diabolo corporaliter obsessa toto corpore sustinuit. Quilibet cogitet, quàm tragicum hoc fuerit spectaculum. Caveant igitur Parentes, ne

vel ex levitate, vel etiam ex iracundia furias & execrationes quascunque in liberorum capita & salutem evomant, ut quidam in more habent positum. Nam benedictio Patris filiorum domos firmat, maledictio autem matris fundamenta eradicat, Sir.3. vers.11.

3. *Formula petitionis*. Nam magno clamore ad Christum properat, & miserere mei, inquit, Domine fili David. Quæ quidem brevis est oratio, sed omnia adjuncta magno artificio complectitur. Orat enim

1. *Prudenter*. Non rogat Jacobum, non Johannem, non Petrum, nec chorum Apostolorum intendit, sed ad fontem ipsum pergit, inquit Chrysostomus, & suam calamitatem Christo exponit. In quo peccant 1. Calviniani, dum naturas in Christo divellunt, & Christum unâ adoratione invocare nolunt. Peccant etiam 2. Pontificii, dum ad sanctos demortuos preces suas dirigunt, & ita relicto fonte è cisternis vacuis aquas refocillationis haurire gestiunt, Jer.2. v.13. Es.63. v.16.

2. *Reverenter*. Nam procidit coram Christo, ut Marcus ait c.7. v.25. & sic provoluta indignitatem suam proficitur. Imitemur charissimi, quia mansuetorum & humilium semper Deo placuit deprecatio, Judith.9. v.16.

3. *Confidenter*. Nam firmiter credit, Christum etiam localiter absentem toto verbo Dæmonem fugere, & salutem filia restitueri posse. Ita nostræ quoque preces è vera fide, & firma cordis fiducia proficisci debent, sine qua impossibile est Deo placere, Ebr.11. v.6.

4. *Ardenter*, dum cordis affectum magno & lamentabili clamore exprimit. Invo-

cabimus & nos Deum in Spiritu & veritate, Johan. 4. v. 24. corde contrito & humiliato, Plal. 51. v. 19.

5. *Indefinenter*, & contra omnes tentationum impetus in devotione perseverat: Ita nobis etiam perseverandum est à custodia matutina usque ad vespertinam, Pl. 130. v. 6. nam inter omnes virtutes sola perseverantia coronatur, Apoc. 2. v. 10.

II *Christus Archiater*, qui in mundum ideò venerat, ut opera Diaboli dissolyeret, 1. Joh. 3. v. 8. Hic exercet Cananæam supplicentem in palæstra crucis,

1. *Tentatione taciturnitatis*, & non respondet verbum, adeò ut discipuli pro ea intercedant, dicentes, dimitte eam, quia clamoribus nos fatigat. Mirum quomodo se potuerit continere Dominus ad tam nervosam & humilem orationem, qui aliàs exaudire consuevit, antequam clamemus, Esa. 56. v. 24. sed factum est, ut Augustinus ait, non ut ei misericordia negaretur, sed ut desiderium accenderetur.

Talem confictum quotidie experiuntur multi, dum sub cruce querulantur: Usque quò Domine clamabo, & non exaudies, vociferabor ad te, & non salvabis, Hab. 1. v. 2. sed sciant hoc non fieri ex indignatione, vel nostri oblivione, sed partim ad precum inflammationem, Luc. 18. v. 7. partim ad fidei & patientiæ probationem, ut quasi igne coctos puriores ac justiores nos reddat, Pl. 12. vers. 7. partim etiam ad donorum suorum commendationem. Nam citò data vilescunt, desiderata autem diu dulcius obtinentur, inquit Augustinus.

2. *Tentatione particularitatis*. Nam quia Apostoli pro Cananæa intercedunt, respondet quidem, sed duriter respondet, & non sum missus, inquit, nisi ad oves perditas domus Israel.

Christus duplici fine missus est, ut esset Redemptor, & ut esset Prophetia & Doctor. Ratione prioris officii toti mundo missus est, Johan. 3. v. 16. 1. Joh. 2. v. 2. Sed ratione posterioris officii tantùm Israelitico populo missus ac promissus est, unde vocatur minister Circumcisionis, Roman. 15. v. 8. & in prima discipulorum ablegatione eos tantùm ad Judæos misit, Matth. 10. v. 5. Non igitur de officio redemptionis, sed de ministerio prædicationis verba Christi intelligenda sunt, interim hoc responsum in corde hujus cæminæ ita sonat, ac si planè à beneficiis suorum participatione ipsam Christus excludere velit. Quo ipso præfigurantur cogitationes, quæ sæpius in corde nostro exsurgunt, an etiam ad nos beneficia Christi pertineant? an propter nos Christus in mundum venerit? an etiam & nos simus in electorum numero? Sed quemadmodum Cananæa se non patitur hoc responso deterri, sed abit ad ædes, in quas Christus diverterat, & coram ipso procumbens dicit: Domine, auxiliare mihi, quasi dicat: missus ad auxilium omnibus afflictis: Ego in filia mea miserè affligor. Ergò & mihi missus es. Pari ratione etiam nos surdis quasi auribus ejusmodi suggestiones de particularitate prætereamus, & respiciamus 1. universalem Patris miserationem, Ezech. 33. v. 11. 1. Tim. 2. v. 4. 2. Pet. 3. v. 9. 2. Universalem filii satisfactionem, Johan. 1. v. 29. 2. Cor. 5. v. 15. 1. Joh. 2. v. 2. 3. Universalem Spiritus Sancti vocationem, Esa. 65. vers. 2. Matth. 11. v. 28. Marc. 16. v. 15. nemo excludet, Os. 13. v. 9.

3. *Tentatione indignitatis*, & denuò petenti respondet: non est bonum sumere panem filiorum & dare canibus. Judæos liberos regni Dei, ipsam canem nominat indignam,

dignam, quæ de jure liberorum participet. Hæc erat ἀξιμὴ pugna, ubi omnia in acie novacula constituta videbantur. Quare heroicum animum induit Cananæa, & eleganti inversione responsi vincit invincibilem. Fatetur se esse canem, interim sibi petit dari quod canibus non solet denegari, micas videlicet misericordiæ divinæ.

Hæc demum tentatio est omnium periculosissima, quando indignitas nostra nobis objicitur inter orandum, quod peccatores Deus non exaudiat, Joh. 9. v. 31.

Sed exemplo Cananæa non circumspiciamus de operum meritis, ut hoc modo nostram coram Deo justitiam stabilire velimus, Rom. 10. v. 3. Sed liberè profiteamur nostram indignitatem cum Abrahamo, Genes. 18. v. 27. Daniele, c. 9. v. 18. & Centurione, Matth. 8. v. 8. & micas divinæ misericordiæ imploremus, objicientes ipsi cum Davide suavissimam invitationem tuam, Ps. 27. v. 8. Tunc certe is qui dives est in misericordia, superabundanter dabit plus quàm petimus aut intelligimus, Eph. 3. v. 20.

De Secundo.

Fuit confictus, sequitur eventus, quem læta certaminis catastrophe quasi coronat. Ubi notanda

1. *Christi exclamatio*, quâ austeritatis specie tandem seposita amicam suam faciem ostendit, & victricem Cananæa fidem prædicat. O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.

Videte, quanta sit precationis vis & efficacia. Micas petit, & ecce thesauros divinæ misericordiæ accipit. O instate dilecti, instate precando, & audietis etiam tandem aliquando vocem illam suavissimam, fiat sicut vis: Sicut enim Joseph ad gemitus fratrum se diutius cohibere non poterat, nam commovebantur viscera, & erumpabant lacrymæ, ut textus sonat, Genes. 43. vers. 30. Ita cælestis Joseph ad preces nostras se non potest continere, sed prorumpit tandem: Ego sum JESUS frater vester, nolite timere: Conturbata sunt viscera mea super te, miserans miserabor tui, Jerem. 31. v. 20.

2. *Filiæ sanatio*. Nam eo ipso momento filia liberatur à dæmonio, Marc. 7. vers. 29. 30. Unde apparet divinæ vocis Christi ἐνέγγηα, quæ filiam ad Cananæa absentem penetrat, & Diabolum expellit. Quapropter veneremur ipsum, & collaudemus Deum, qui tantam virtutem & majestatem homini Christo concessit, Matth. 9. v. 8.

Dominica Oculi.

Evangelium Luc. II. vers. 14. 18.

CUM Simson heros ille incomparabilis descenderet cum Parentibus suis in Thamnatha, ecce catulus leonis rugiens ipsi occurrit. Irruit autem Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit leonem

quasi hædum, quamvis nil haberet in manibus, Judic. 14. v. 5.

Admirandum profectò facinus! Sed audite dilecti, quid in hodierna pericope de CHRISTO Evangelista commemoret, cujus

M 3

typus